

Завдяки наявності вищеперерахованих переваг технологія блокчейну може успішно використовуватися не лише у сфері криптовалют, але й в інших сферах – державному управлінні, освіті, охороні здоров'я, бізнесі тощо.

На сьогодні перспективними напрямками використання технології в бізнесі є: *фінансова сфера* (робота з різними типами фінансових інструментів – акціями, облігаціями, ф'ючерсами, заставними, системи переказів і цифрових платежів); *страхування* (автоматизація процесів обробки страхових умов на основі смарт-контрактів, в яких прописуються умови настання страхових випадків і виплати страхових премій); *сфера нерухомості* (підтвердження права власності, забезпечення публічності інформації по операціям з нерухомістю тощо); *транспорт* (використання у сфері лізингу і автошерингу); *управління персоналом* (автоматизація процесів накопичення і перевірки інформації про кандидатів на роботу і ведення надійного і достовірного обліку працюючих); *логістика* (спрощення рішень для платежів, гарантій і підтвердження власності, руху матеріальних потоків, наявності ресурсів і товарів на складах, їх переміщення тощо) та ін.

Підсумовуючи вищесказане, можна констатувати, що подальший розвиток цифрової економіки і переваги блокчейн-технології будуть сприяти все більшому її проникненню в різні сфери суспільного життя, в тому числі й економіку, що дозволить підвищити рівень результативності і безпеки бізнесу.

Література:

1. Шваб К. Четвёртая промышленная революция / К. Шваб. – М. : Издательство «Эксмо», 2016. – 138 с.
2. Грошева Е. К. Блокчейн – новая революция / Е. К. Грошева, П. И. Невмержickий // Бизнес-образование в экономике знаний. – 2018. - № 1. – С. 17-23.

References:

1. Shvab K. Chetvjortaja promyshlennaja revoljucija / K. Shvab. – M. : Izdatel'stvo «Jeksmo», 2016. – 138 s.
2. Grosheva E. K. Blokcheyn – novaja revoljucija / E. K. Grosheva, P. I. Nevmerzhickij // Biznes-obrazovanie v jekonomike znaniy. – 2018. - № 1. – S. 17-23.

УДК 330.14.012

Літвінов Олександр Сергійович

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності Одеського національного економічного університету, Україна

e-mail: litvinov_a213@ukr.net

Litvinov Oleksandr

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Department of Enterprises Economic and Organization of Entrepreneurial Activity, Odessa National Economic University,

СТРУКТУРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація.

Проаналізовано розвиток підходів до класифікації складових інтелектуального капіталу. Запропоновано систему

STRUCTURE OF INTELLECTUAL CAPITAL OF ENTERPRISE

Summary.

The development of approaches to the classification of intellectual capital components has been analyzed. The system of

класифікаційних ознак для аналізу структури інтелектуального капіталу.

Ключові слова: складові інтелектуального капіталу, людський капітал, капітал відносин, організаційний капітал, технологічний капітал.

classifications for the analysis of the structure of intellectual capital has been proposed.

Key words: components of intellectual capital, human capital, capital relations, organizational capital, technological capital.

З моменту першого використання у 1991 р. Т. Стюартом інтелектуального капіталу (далі – ІК) в якості наукової категорії вчені розпочали активні дискусії щодо визначення його складових. Ще у 1992 році Р. Холл класифікував ІК на дві частини: інтелектуальну власність та знаннєві активи. Тобто автор додав до нормативно визнаних на той час НМА у вигляді об'єктів інтелектуальної власності й ті що не могли бути визнаними – об'єкти пов'язані із знаннями [1]. Таким чином Р. Холл одним з перших фактично класифікував ІК підприємства за ознакою ступеня контролюваності та ідентифікованості його об'єктів. Але значно більш важливим було визначення складових ІК за головною класифікаційною ознакою – за сутністю.

Класифікація складових ІК за сутністю стала можливою після широкого визнання самого поняття ІК, яке відбулось у середині 90-х рр. минулого століття. У 1993 р. Г. Сент-Ондрж сформував класифікацію ІК, яка із часом стала класичною. Автор розділив ІК на людський, клієнтський та структурний капітали [2]. Розвитком класифікації ІК Сент-Ондржа була класифікація, яка розроблена К. Свейбі, хоча автор називав її класифікацією НМА підприємства. На думку К. Свейбі, слід виділяти індивідуальні компетенції персоналу, внутрішню та зовнішню структури підприємства [3]. Фактично до зовнішньобудовних складових ІК автор включав відносини із клієнтами підприємства.

Л. Едвінсон та М. Мелоун розробили класифікацію ІК яка складається з людського та структурного капіталів [4]. Автори об'єднали у структурний капітал внутрішню та зовнішню структури підприємства, а саме капітал відносин (репутація, товарний знак, постійні клієнти, канали розповсюдження) та організаційний капітал, який в свою чергу поділявся на інноваційний капітал (інтелектуальна власність та інші нематеріальні активи) та процесний капітал (організаційна культура та структура, бази даних, інформаційні мережі).

А. Брукінг розширила складові ІК, додавши до людино-центрованих та інфраструктурних активів ще й ринкові активи та активи пов'язані із інтелектуальною власністю [5, с. 13]. Однак якщо розглянути сутність власності, то це право суб'єкта на володіння, користування і розпорядження об'єктом власності. Тоді інтелектуальна власність – це право суб'єкта на володіння, користування і розпорядження результатом інтелектуальної діяльності (або інтелектуальним капіталом). Таким чином, інтелектуальна власність це лише юридична оболонка для захисту і забезпечення своїх юридичних прав щодо розпорядження складовими ІК. Проблема полягає в тому, що не на всі складові ІК можливо отримати юридичні права, оскільки ІК за своєю природою є нематеріальним і більша частина його складових не може бути ідентифікована та законодавчо захищена.

Головним недоліком класифікацій ІК є відсутність чіткого виділення класифікаційних ознак. Класифікації ІК повинні давати можливість розділити всі нематеріальні об'єкти підприємства за кожною з ознак, щоб не сталася ситуація, що якийсь з них не може бути віднесений до одного з видів ІК, або може бути віднесений одразу до кількох видів.

В результаті критичного розгляду підходів до визначення складових ІК та встановлення класифікаційних ознак розподілення їх на види, а також із використанням минулих авторських досліджень [6-9] було запропоновано авторську класифікацію складових ІК. Першою класифікаційною ознакою є виділення ІК за його суб'єктами або носіями. За цією ознакою можна виділити ІК країни, ІК підприємства, ІК підрозділу та ІК особи. Ключовою ознакою ІК підприємства є розгляд його видів за функціональним змістом: людський капітал, капітал відносин, інтелектуально-технологічний капітал та організаційний (структурний) капітал. Окремими класифікаційними ознаками для групування ІК запропоновано вважати наступні: в залежності від походження; в залежності від ступеня контрольованості; за сферою прояву; за принципом приналежності елементів ІК; в залежності від стадії циклу відтворення; в залежності від динаміки їх зносу та відтворення; за способом збереження інформації; за відношенням до процесу створення нових об'єктів ІК; в залежності від ступені ідентифікації.

Література:

1. Hall R. The Strategies Analysis of Intangible Resources / Richard Hall // *Strategic Management Journal*. – 1992. – Vol. 13. – № 2. – P. 135–144.
2. Saint-Onge H. Tacit knowledge: the key to the strategic alignment of intellectual capital? / Hubert Saint-Onge // *Strategy and Leadership*. – 1996. – Vol. 24. – № 2. – P. 10–14.
3. Sveiby K.E. The New Organizational Wealth / Karl-Erik Sveiby. – San Francisco, 1997. – 220 [8] p.
4. Edvinsson L. Intellectual Capital: Realizing your Company's True Value by Finding its Hidden Brainpower / L. Edvinsson, M.S. Malone. – New York: Harper Business, 1997.
5. Brooking A. Intellectual Capital: Core Asset for the Third Millennium Enterprise / A. Brooking. – London: Thomson Business Press, 1997.
6. Літвінов О.С. Складові інтелектуального капіталу підприємства / О. С. Літвінов // *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики. Матеріали сьомої міжнар. наук.-практ. конф. 14-15 вересня 2018 р.*. – Одеса : Атлант, 2018. – 248 с.
7. Малишко В.С. Показники ефективності відтворення нематеріальних ресурсів підприємства / В.С. Малишко, О.С. Літвінов // *Вісник соціально-економічних досліджень*. –

References:

1. Hall, R. (1992) "The Strategies Analysis of Intangible Resources", *Strategic Management Journal*, Vol. 13. No 2, pp. 135–144.
2. Saint-Onge, H. (1996), 'Tacit knowledge: the key to the strategic alignment of intellectual capital? ', *Strategy and Leadership*, Vol. 24. No 2, pp. 10–14.
3. Sveiby, K.E. (1997) *The New Organizational Wealth*, San Francisco, CA, p. 220
4. Edvinsson, L. and Malone, M.S. (1997), *Intellectual Capital: Realizing your Company's True Value by Finding its Hidden Brainpower*, Harper Business, New York, NY.
5. Brooking, A. (1997), *Intellectual Capital: Core Asset for the Third Millennium Enterprise*, Thomson Business Press, London.
6. Litvinov, O.S. (2018), "Skладovi intelektual'noho kapitalu pidpriemstva" *Ekonomika pidpriemstva: suchasni problemy teorii ta praktyky*. Materialy s'omoi mizhnar. nauk.-prakt. konf. 14-15 veresnia 2018 r.), Vydavnytstvo "Atlant", Odesa, Ukraine.
7. Malyshko, V.S. and Litvinov, O.S. (2015), "Pokaznyky efektyvnosti vidtvorennia

2015. - №2 (57), ч.1. – С. 144-149.

8. Літвінов О.С. Ефективність відтворення нематеріальних ресурсів підприємства / О.С. Літвінов // Актуальні проблеми економіки. - 2015. - № 6 (168). – С. 39-47.

9. Літвінов О.С. Показники відтворення нематеріальних ресурсів підприємства / О.С. Літвінов // Вісник Донецького національного університету. – Серія В. Економіка і право. – 2015. - №1. – С. 213-218.

nematerial'nykh resursiv pidpryemstva” *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*, vol. 2 (57), ch.1, pp.144-149.

8. Litvinov, O.S. (2015), “Efektyvnist' vidtvorennia nematerial'nykh resursiv pidpryemstva” *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 6 (168), pp. 39-47.

9. Litvinov, O.S. (2015), “Pokaznyky vidtvorennia nematerial'nykh resursiv pidpryemstva” *Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu. Seriiia V. Ekonomika i pravo*, vol. 1, pp. 213-218.

УДК 330

Мельникова Олександра

Анатоліївна

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”, Україна

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація

У статті визначено сутність та основні форми інноваційного підприємництва.

Проаналізовано стан і основні передумови розвитку інноваційного підприємництва в Україні. Визначено основні проблеми інноваційного підприємництва в Україні.

Ключові слова: інновації, інноваційне підприємництво, передумови розвитку інноваційного підприємництва

e-mail: alx.melnykova@gmail.com

Melnykova Oleksandra

Ph.D., Associate Professor, SHEE “Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman”, Ukraine

PRECONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE

Summary

The article defines the essence and the main types of the innovative entrepreneurship. The article conducts the analysis the current condition and the main preconditions for the development of the innovative entrepreneurship in Ukraine. The article defines the main problems of the development of the innovative entrepreneurship in Ukraine.

Key words: innovations, innovative entrepreneurship, preconditions of the development of the innovative entrepreneurship

На даний час, структурні трансформації в національній економіці України та геополітичні виклики роблять актуальним створення інноваційних форм ведення бізнесу, переорієнтацію існуючих суб'єктів підприємницької діяльності на інноваційну модель розвитку та пошук джерел фінансування інноваційної діяльності. Але не дивлячись на загальну тенденцію до росту витрат на виконання наукових досліджень і розробок, яка пов'язана, перш за все, з інфляційними процесами в економіці, сьогодні помітна тенденція до скорочення питомої ваги підприємств, що займаються інноваціями та кількості впроваджених інновацій на підприємствах України. Так, у 2017 році питома